

Zakon o ratifikaciji konvencije međunarodne organizacije rada broj 155 o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini

ZAKON

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA BROJ 155 O ZAŠTITI NA RADU, ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI I RADNOJ SREDINI

("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 7/87)

ČLAN 1

Ratifikuje se Konvencija Međunarodne organizacije rada broj 155 o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini, usvojena na 67. zasedanju Generalne konferencije Međunarodne organizacije rada, 22. juna 1981. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom i u prevodu na srpskohrvatskom jeziku glasi:

KONVENCIJA 155

KONVENCIJA O ZAŠTITI NA RADU, ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI I RADNOJ SREDINI

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada,

Koju je u Ženevi sazvaio Administrativni savet Međunarodnog biroa rada i koja se sastala na 67. zasedanju 3. juna 1981. godine,

Pošto je odlučila da usvoji određene predloge o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini, što je 6. tačka dnevnog reda zasedanja i

Pošto je odlučila da ovi predlozi budu sačinjeni u formi međunarodne konvencije,

usvaja 22. juna 1981. godine sledeću konvenciju, pod nazivom Konvencija o zaštiti na radu i zdravstvenoj zaštiti, 1981.

I OBLAST PRIMENE I DEFINICIJE

Član 1

1. Ova konvencija primenjuje se na sve grane privredne delatnosti.
2. Članica koja ratifikuje ovu konvenciju može, posle konsultacija, u najranijoj mogućoj fazi, sa zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika, da isključi iz svoje primene, delimično ili u celini, određene grane privredne delatnosti, kao što su pomorska plovidba ili ribarenje, u kojima se javljaju posebni problemi suštinskog karaktera.
3. Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju treba u svom prvom izveštaju o primeni konvencije, koji podnosi na osnovu člana 22 Ustava Međunarodne organizacije rada, da navede sve grane koje su isključene shodno stavu 2 ovog člana obrazlažući ta isključenja i opisujući mere koje su preduzete da se obezbedi odgovarajuća zaštita radnika u isključenim granama, a u kasnijim izveštajima treba da navede napredak postignut u cilju šire primene.

Član 2

1. Ova konvencija primenjuje se na sve radnike u obuhvaćenim granama privredne delatnosti.
2. Članica koje ratifikuje ovu konvenciju može, posle konsultacija, u najranijoj mogućoj fazi sa zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika, da isključi iz svoje primene, delimično ili u celini, ograničene kategorije radnika u odnosu na koje postoje posebne teškoće.
3. Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju treba u svom prvom izveštaju o primeni Konvencije, koji se podnosi da navede, na osnovu člana 22 Ustava Međunarodne organizacije rada, sve ograničene kategorije radnika koje su isključene shodno stavu 2 ovog člana, obrazlažući to isključenje, a u kasnijim izveštajima treba da navede napredak postignut u cilju šire primene.

Član 3

Za svrhe ove konvencije:

- (a) izraz "grane privredne delatnosti" obuhvata sve grane u kojima su radnici zaposleni, uključujući i javne službe,
- (b) izraz "radnici" obuhvata sva zaposlena lica, uključujući i državne službenike,
- (c) izraz "radno mesto" obuhvata sva mesta na kojima je potrebno da radnici budu ili da dođu do njih zbog svog posla, a koja su pod direktnom ili indirektnom kontrolom poslodavaca,

(d) izraz "propisi" obuhvata sve odredbe kojima su nadležni organ, odnosno organi dali snagu zakona,

(e) izraz "zdravlje" u odnosu na rad, ne ukazuje samo na odsustvo bolesti, odnosno slabosti nego i na fizičke i mentalne elemente koji utiču na zdravlje, a koji su direktno povezani sa higijensko-tehničkom zaštitom na radu.

II PRINCIPI NACIONALNE POLITIKE

Član 4

1. Svaka članica treba, u skladu s nacionalnim uslovima i praksom i u konsultacijama sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, da formuliše, sprovodi i periodično revidira jedinstvenu nacionalnu politiku o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini.

2. Cilj ove politike treba da bude sprečavanje nesreća na radu, profesionalnih oboljenja i ostalih povreda na radu koje su posledica rada ili koje su povezane sa radom ili se dešavaju u toku rada, svodeći na najmanju moguću meru, koliko je to izvodljivo, uzroke opasnosti u radnoj sredini.

Član 5

Politika iz člana 4 ove konvencije treba da vodi računa o sledećim glavnim aktivnostima ako one utiču na sigurnost i zdravlje na radu i na radnu sredinu:

(a) projektovanje, testiranje, izbor, zamena, instalisanje, aranžiranje, korišćenje i održavanje materijalnih elemenata rada (radna mesta, radna sredina, alat, mašine i oprema, hemijske, fizičke i biološke supstancije i agensi, procesi rada),

(b) odnosi između materijalnih elemenata rada i lica koja obavljaju ili kontrolišu taj rad i prilagođavanje mašina, opreme, radnog vremena, organizacije rada i radnih procesa fizičkim i mentalnim sposobnostima radnika,

(c) osposobljavanje, uključujući i potrebnu obuku, kvalifikacija i motivacija zainteresovanih lica, u ovom ili onom svojstvu, za postizanje odgovarajućeg nivoa zaštite na radu i zdravstvene zaštite,

(d) komuniciranje i saradnja na nivou radne grupe i preduzeća, kao i na svim drugim odgovarajućim nivoima do nacionalnog nivoa, uključujući i taj nivo,

(e) zaštita radnika i njihovih predstavnika od disciplinskih mera zbog akcija koje su oni na odgovarajući način preduzeli u skladu sa politikom iz člana 4 ove konvencije.

Član 6

Pri formulisanju politike iz člana 4 ove konvencije treba naznačiti odnosne funkcije i odgovornosti javnih organa vlasti, poslodavaca, radnika i ostalih tela, odnosno lica zainteresovanih za zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i radnu sredinu, vodeći računa i o komplementarnom karakteru tih odgovornosti i o nacionalnim uslovima i praksi.

Član 7

Stanje zaštite na radu, zdravstvene zaštite i radne sredine treba revidirati u odgovarajućim intervalima, celovito ili u određenim oblastima, da bi se uočili najkrupniji problemi, razviju efikasni metodi za njihovo rešavanje, utvrde prioriteta za akcije i ocene rezultati.

III AKCIJA NA NACIONALNOM PLANU

Član 8

Svaka članica treba, zakonom, odnosno propisom ili na bilo koji drugi način, koji je saglasan sa nacionalnim uslovima i praksom i u konsultacijama sa zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika, da preduzima mere koje mogu biti potrebne za primenu člana 4 ove konvencije.

Član 9

1. Primenu zakona i propisa o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini treba obezbediti odgovarajućim i pogodnim sistemom inspekcije.
2. U sistemu kontrole treba predvideti odgovarajuće kazne za kršenje zakona i propisa.

Član 10

Treba preduzeti mere za usmeravanje poslodavaca i radnika da bi im se pomoglo u ispunjavanju zakonskih obaveza.

Član 11

Da bi se sprovodila u delo politika iz člana 4 ove konvencije, nadležni organ, odnosno organi treba da obezbede progresivno obavljanje sledećih zadataka:

- (a) utvrđivanje, kad to karakter i stepen opasnosti zahtevaju, uslova projektovanja gradnje i situacionog plana preduzeća, početak njihovog rada, glavne izmene koje utiču na njih i promene u njihovoj nameni, bezbednost tehničke opreme koja se koristi na radu, kao i primenu postupka koje su utvrdili nadležni organi,
- (b) određivanje radnih procesa, supstancija i agenasa izlaganje kojima treba da bude zabranjeno, ograničeno ili uslovljeno odobrenjem, odnosno kontrolom nadležnog organa, odnosno nadležnih organa, treba uzeti u obzir i opasnost po zdravlje koja je posledica istovremenog izlaganja nekim supstancijama ili agensima,

(c) utvrđivanje i primena postupka za prijavljivanje nesreća na radu i profesionalnih oboljenja od strane poslodavaca i, gde to odgovara, ustanova osiguranja i ostalih direktno zainteresovanih, kao i izrada godišnjih statistika o nesrećama na radu i profesionalnim oboljenjima,

(d) sprovođenje anketa tamo gde su nesreće na radu, profesionalna oboljenja i ostale povrede do kojih dođe u toku rada ili u vezi sa radom najverovatnije posledica teške situacije,

(e) objavljivanje, svake godine, informacija o merama koje su preduzete saglasno politici iz člana 4 ove konvencije i o nesrećama na radu, profesionalnim oboljenjima i svim drugim povredama do kojih dođe u toku rada ili u vezi sa radom,

(f) uvođenje, odnosno razvoj, u skladu sa nacionalnim uslovima i mogućnostima, sistema istraživanja hemijskih, fizičkih ili bioloških agenasa sa stanovišta opasnosti za zdravlje radnika.

Član 12

Treba preduzeti mere, u skladu sa nacionalnim zakonom i praksom, kojima bi se obezbedilo da se oni koji projektuju, proizvode, uvoze, obezbeđuju ili prenose mašine, opremu ili supstancije za profesionalne svrhe:

(a) uvere da, ako je to izvodljivo, mašine, oprema ili supstancije ne predstavljaju opasnost za bezbednost i zdravlje onih koji ih pravilno koriste,

(b) da stave na raspolaganje informacije o pravilnom instalisanju i korišćenju mašina i opreme i pravilnom korišćenju supstancija i informacije o opasnostima koje predstavljaju mašine i oprema i opasnim svojstvima hemijskih supstancija i fizičkih i bioloških agenasa ili proizvoda, kao i uputstva o tome kako izbeći poznate opasnosti,

(c) da proučavaju i istražuju ili na neki drugi način prate naučna i tehnička znanja potrebnim da bi se ispunili uslovi iz podstavova (a) i (b) ovog člana.

Član 13

Radnik koji je napustio radno mesto kad ima opravdan razlog da veruje da postoji neposredna i ozbiljna opasnost za njegov život, odnosno zdravlje treba da bude zaštićen od neopravdanih posledica u skladu sa nacionalnim uslovima i praksom.

Član 14

Treba preduzeti mere, na način koji odgovara nacionalnim uslovima i praksi, kako bi se podsticalo uključivanje pitanja zaštite na radu, zdravstvene zaštite i radne sredine na svim nivoima obrazovanja i obuke, uključujući i više tehničko, medicinsko i stručno obrazovanje, na način koji zadovoljava potrebe svih radnika za obukom.

Član 15

1. Da bi se obezbedila povezanost politike iz člana 4 ove konvencije i mera za njenu primenu, svaka članica treba, posle konsultacija, u najranijoj mogućoj fazi, sa najrepresentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika i sa drugim ustanovama, zavisno od slučaja da preduzima mere koje odgovaraju nacionalnim uslovima i praksi kako bi se obezbedila potrebna koordinacija između raznih organa i tela zaduženih za primenu drugog i trećeg dela ove konvencije.
2. Kad god to okolnosti zahtevaju i nacionalni uslovi i praksa dozvoljavaju, ove mere treba da obuhvate i osnivanje jednog centralnog organa.

IV MERE NA NIVOU PREDUZEĆA

Član 16

1. Od poslodavaca treba zahtevati da obezbede, koliko je to izvodljivo, da radna mesta, mašine, oprema i procesi pod njihovom kontrolom budu bezbedni i bez opasnosti za zdravlje.
2. Od poslodavaca treba zahtevati da obezbede, koliko je to izvodljivo, da hemijske, fizičke i biološke supstancije i agensi koji su pod njihovom kontrolom budu bez opasnosti za zdravlje kad se preduzmu određene mere zaštite.
3. Od poslodavaca treba zahtevati da obezbede, gde je to potrebno, odgovarajuću zaštitnu odeću i opremu da bi se predupredile, koliko je to razumno i izvodljivo, opasnosti od nesreća ili štetne posledice po zdravlje.

Član 17

Kad god dva ili više preduzeća obavljaju poslove istovremeno na jednom radnom mestu ona treba da sarađuju na primeni odredaba ove konvencije.

Član 18

Od poslodavaca treba zahtevati da predvide, gde god je to potrebno, mere za rešavanje bitnih slučajeva i nesreća, uključujući i odgovarajuće aranžmane za pružanje pravne pomoći.

Član 19

Na nivou preduzeća treba preduzeti mere:

- (a) da radnici, u toku obavljanja svog rada, sarađuju na ispunjavanju obaveza koje ima njihov poslodavac,

(b) da predstavnici radnika u preduzećima sarađuju sa poslodavcem u oblasti zaštite na radu i zdravstvene zaštite,

(c) da se predstavnicima radnika u preduzeću daju odgovarajuće informacije o merama koje je preduzeo poslodavac da obezbedi njihovu zaštitu na radu i zdravstvenu zaštitu i da mogu da konsultuju svoje predstavničke organizacije o tim informacijama, pod uslovom da ne otkrivaju poslovne tajne,

(d) da se radnicima i njihovim predstavnicima u preduzeću obezbedi odgovarajuća obuka u oblasti zaštite na radu i zdravstvene zaštite,

(e) da se radnicima ili njihovim predstavnicima i, zavisno od slučaja, njihovim predstavničkim organizacijama u preduzeću omogući, u skladu sa nacionalnim zakonima i praksom, da razmotre sve aspekte zaštite na radu povezane sa njihovim radom, kao i da ih poslodavac konsultuje o tim pitanjima, za tu svrhu mogu se, uz zajednički sporazum, u preduzeće dovesti spoljni tehnički savetnici,

(f) da radnik odmah prijavi svom neposrednom pretpostavljenom svaku situaciju za koju ima objektivnih razloga da veruje da predstavlja neposrednu i ozbiljnu opasnost za njegov život ili zdravlje, dok poslodavac ne preduzme mere da se to ispravi, ako je potrebno, on ne može da zahteva od radnika da se vrata na mesto rada ako i dalje postoji stalna neposredna i ozbiljna opasnost za život ili zdravlje.

Član 20

Saradnja između poslodavaca i radnika, odnosno njihovih predstavnika u preduzeću treba da predstavlja osnovni element organizacionih i ostalih mera preduzetih shodno čl. 16 do 19 ove konvencije.

Član 21

Mere zaštite na radu i zdravstvene zaštite ne treba da povlače nikakve troškove za radnike.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22

Ovom konvencijom se ne revidira ni jedna međunarodna konvencija ili preporuka o radu.

Član 23

Formalna ratifikacija ove konvencije dostavlja se generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije.

Član 24

1. Ova konvencija obavezuje samo one članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.
2. Konvencija stupa na snagu 12 meseci od datuma kad je generalni direktor registrovao ratifikacije dve članice.
3. Posle toga, ova konvencija stupa na snagu, za svaku članicu, 12 meseci od datuma registrovanja njene ratifikacije.

Član 25

1. Članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može da je otkáže po isteku deset godina od datuma kad je prvi put stupila na snagu, aktom koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije. To otkazivanje stupa na snagu po isteku jedne godine od datuma registracije Konvencije.
2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja u toku godine koja sledi posle isteka perioda od deset godina pomenutog u prethodnom stavu ne iskoristi pravo na otkazivanje predviđeno ovim članom, biće obavezna za sledeći period od deset godina, a posle toga može da otkáže ovu konvenciju po isteku svakog desetogodišnjeg perioda pod uslovima predviđenim ovim članom.

Član 26

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada treba da obavesti sve članice Međunarodne organizacije rada o registrovanju svih ratifikacija i otkazivanja koje su mu dostavile članice Organizacije.
2. Kad bude obavestavao članice Organizacije o registrovanju druge ratifikacije koja mu je dostavljena, generalni direktor će skrenuti pažnju članicama organizacije na datum stupanja Konvencije na snagu.

Član 27

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada dostavlja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija radi registracije, u skladu sa članom 102 Povelje Ujedinjenih nacija, sve podatke o svim ratifikacijama i otkazivanjima koje je on registrovao u skladu sa odredbama prethodnih članova.

Član 28

Kad to bude smatrao potrebnim, Administrativni savet Međunarodnog biroa rada će podneti Generalnoj konferenciji izveštaj o primeni ove konvencije i razmotriće da li je poželjno da se na dnevni red Konferencije stavi pitanje njene celovite ili delimične revizije.

Član 29

1. Ako Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se revidira ova konvencija, u celini ili delimično, onda, ukoliko se novom konvencijom drugačije ne predviđa:

(a) ratifikovanje nove konvencije kojom se vrši revizija povlači *ipso jure* neposredno otkazivanje ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 25, ako i kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupi na snagu,

(b) od datuma stupanja na snagu nove konvencije kojom se vrši revizija, ova konvencija prestaje da bude otvorena članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija u svakom slučaju ostaje na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratifikovale ali nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

Član 30

Engleska i francuska verzija teksta ove konvencije podjednako su punovažne.

Predsednik Konferencije	Generalni direktor
Alioune Diagne, s. r.	Međunarodnog biroa rada
	Francis Blanchard, s. r.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ - Međunarodni ugovori".

Zakon o ratifikaciji konvencije međunarodne organizacije rada broj 155 o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini

Zakon o ratifikaciji konvencije međunarodne organizacije rada broj 161 o službama medicine rada

ZAKON

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA BROJ 161 O SLUŽBAMA MEDICINE RADA

("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 14/89)

ČLAN 1

Ratifikuje se Konvencija Međunarodne organizacije rada broj 161 o službama medicine rada, potpisana 27. juna 1985. godine u Ženevi, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom i u prevodu na srpskohrvatskom jeziku glasi:

Konvencija 161

KONVENCIJA O SLUŽBAMA MEDICINE RADA

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvao Administrativni savet Međunarodnog biroa rada, sastala se 7. juna 1985. godine na svom 71 zasedanju,

- imajući u vidu da je zaštita radnika od oboljenja i bolesti i povreda na radu jedan od zadataka Međunarodne organizacije rada na osnovu njenog ustava,
- s obzirom na relevantne međunarodne konvencije i preporuke o radu u ovoj godini, posebno na Preporuku o zaštiti zdravlja radnika iz 1953, Preporuku o službi medicine rada, 1959, Konvenciju o predstavnicima radnika iz 1971, kao i Konvenciju i Preporuku o bezbednosti na radu i zdravlju radnika iz 1981, kojima se ustanovljavaju principi nacionalne politike i delovanja na nacionalnom planu,
- pošto je odlučila da usvoji izvesne predloga vezane za službu medicine rada, koji su četvrta tačka dnevnog reda zasedanja,

- pošto je odlučila da se ovi predlozi formulišu u obliku međunarodne konvencije,
- usvojila je 26. juna 1985. godine sledeću konvenciju, koja će se zvati Konvencija o službi medicine rada, 1985.

Deo I

Principi nacionalne politike

Član 1

U smislu ove konvencije:

a) izraz "služba medicine rada" označava službu kojoj su poverene prvenstveno preventivne funkcije i koja je zadužena za davanje saveta poslodavcima, radnicima i njihovim predstavnicima u pogledu:

- (i) potrebnih uslova za stvaranje i održavanje bezbedne i zdrave radne sredine koja omogućava optimalno fizičko i mentalno zdravlje na radu,
- (ii) prilagođavanja rada sposobnostima radnika imajući u vidu stanje njihovog fizičkog i mentalnog zdravlja,

b) izraz "radnički predstavnici u preduzeću" označava lica koja su kao takva priznata na osnovu nacionalnog zakona ili prakse.

Član 2

U svetlosti nacionalnih uslova i prakse i u konsultaciji sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, tamo gde one postoje, svaka članica mora da utvrdi, sprovodi i povremeno preispituje jedinstvenu nacionalnu politiku vezanu za službe medicine rada.

Član 3

1. Svaka članica se obavezuje da će postepeno razvijati službe medicine rada za sve radnike, uključujući one u javnom sektoru i u proizvodnim zadrugama, u svim privrednim granama i u svim preduzećima. Preduzete mere službe medicine rada bi trebalo da odgovaraju i da budu prilagođene specifičnim rizicima u preduzećima.
2. Ako se ne mogu odmah formirati službe medicine rada u svim preduzećima, svaka članica će u konsultaciji sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, gde one postoje, izraditi planove radi njihovog uvođenja.
3. Svaka članica o kojoj je reč će u prvom izveštaju o primeni Konvencije koji treba da podnese u skladu s članom 22 Ustava Međunarodne organizacije rada navesti planove

koje je izradila u skladu sa stavom 2 ovog člana i izložiti, u kasnijim izveštajima, napredak koji je ostvaren u njihovom primenjivanju.

Član 4

Nadležni organ će da konsultuje najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika, gde one postoje, o merama koje treba preduzeti u cilju primene odredaba ove konvencije.

Deo II

Funkcije

Član 5

Osim odgovornosti svakog poslodavca za zdravlje i bezbednost radnika koje zapošljava i vodeći računa o neophodnosti da radnici učestvuju u odlučivanju o svemu što se odnosi na zdravlje i bezbednost na radu, službe medicine rada će imati one od sledećih funkcija koje odgovaraju i koje su prilagođene profesionalnim rizicima u dotičnom preduzeću:

- a) identifikacija i procena rizika od štetnosti po zdravlje na radnom mestu,
- b) nadgledanje faktora u radnoj sredini i radnom procesu koji mogu da ugroze zdravlje radnika, uključujući sanitarne uređaje, restorane i stanove, u uslovima kada ih poslodavac obezbeđuje,
- c) davanje saveta o planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mesta, o izboru, održavanju i stanju mašina i druge opreme i o supstancijama koje se koriste pri radu,
- d) učestvovanje u izradi programa za poboljšanje načina rada, kao i u testiranju i proceni nove opreme sa zdravstvenog aspekta,
- e) davanje saveta u oblasti zdravlja, bezbednosti, higijene rada, ergonomije, kao i u pogledu ličnih i kolektivnih zaštitnih sredstava,
- f) praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad,
- g) kontinuirano unapređenje prilagođenosti rada radnicima,
- h) uzimanje učešća u merama stručne rehabilitacije,
- i) saradnja u informisanju, stručnom osposobljavanju i obrazovanju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije,
- j) organizovanje prve pomoći i hitnih intervencija,

k) učestvovanje u analizi povreda na radu i profesionalnih oboljenja.

Deo III

Organizacija

Član 6

Radi uvođenja službe medicine rada doneće se:

- a) zakoni ili propisi, ili
- b) kolektivni sporazumi ili drugi sporazumi između ili zainteresovanih poslodavaca i radnika,
- c) ili će se na bilo koji način koji odobri nadležni organ nakon konsultovanja predstavničkih organizacija zainteresovanih poslodavaca i radnika uvesti takva služba.

Član 7

1. Službe medicine rada se mogu organizovati, prema slučaju, ili kao službe koje opslužuju samo jedno preduzeće ili kao službe koje opslužuju više preduzeća, prema potrebi.

2. Službe medicine rada, u skladu sa nacionalnim uslovima i praksom, mogu organizovati:

- a) zainteresovana preduzeća ili grupe preduzeća,
- b) javni organi ili državne službe,
- c) ustanove socijalne zaštite,
- d) svaki drugi organ koga ovlasti nadležni organ,
- e) kombinacija gore navedenih subjekata.

Član 8

Poslodavac, radnici i njihovi predstavnici, gde postoje, sarađivaće i učestvovaće u sprovođenju organizacionih i drugih mera koje se odnose na službu medicine rada, na ravnopravnoj osnovi.

Deo IV

Uslovi funkcionisanja

Član 9

1. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, službe medicine rada trebalo bi da budu multidisciplinarne. Sastav zaposlenih mora da se određuje zavisno od prirode zadataka koje treba izvršavati.
2. Službe medicine rada će izvršavati svoje zadatke u saradnji sa ostalim službama u preduzeću.
3. Preduzeće se mere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i praksom, kako bi se obezbedila odgovarajuća saradnja i koordinacija između službe medicine rada i ostalih organa koji se bave zdravstvenim uslugama.

Član 10

Osoblje službe medicine rada, u odnosu na funkcije nabrojane u članu 5, biće potpuno profesionalno nezavisno u odnosu na poslodavce, radnike i njihove predstavnike, kada postoje.

Član 11

Za osoblje u službama medicine rada, zavisno od prirode zadataka koje treba izvršiti, nadležni organ će, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, utvrditi potrebne kvalifikacije.

Član 12

Praćenje zdravstvenog stanja radnika na radu ne sme da dovede do smanjivanja njihove zarade, mora da bude besplatno i da se, koliko god je to moguće, obavlja u radno vreme.

Član 13

Svi radnici moraju da budu informisani o zdravstvenim opasnostima na radu.

Član 14

Službe medicine rada moraju biti obaveštene od poslodavca i radnika o svim faktorima u radnoj sredini za koje znaju ili sumnjaju da mogu nepovoljno da se odraze na zdravlje radnika.

Član 15

Službe medicine rada moraju biti informisane o učestalosti oboljenja među radnicima i odsutnosti s posla iz zdravstvenih razloga kako bi bile u mogućnosti da utvrde da li postoji veza između povoda bolesti ili odsutnosti i opasnosti po zdravlje koje mogu biti

prisutne na radnom mestu. Od osoblja službe medicine rada poslodavci ne mogu tražiti da pruže dokaze o osnovanosti razloga za odsustvo s posla.

Deo V

Opšte odredbe

Član 16

Nacionalno zakonodavstvo ili propisi određiće organ ili organe odgovorne za nadzor nad radom i savetodavnu pomoć službama medicine rada od trenutka kada se one uvedu.

Član 17

Formalne ratifikacije ove konvencije biće saopštene generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji će ih registrovati.

Član 18

1. Ova konvencija će obavezivati samo članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.
2. Ona će stupiti na snagu dvadeset meseci pošto generalni direktor registruje njenu ratifikaciju od dva člana.
3. Nakon toga, ova konvencija stupiće na snagu za svaku članicu dvanaest meseci od dana kad njena ratifikacija bude registrovana.

Član 19

1. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može je otkazati po isteku deset godina od dana prvobitnog stupanja na snagu Konvencije, aktom dostavljenim generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji ga registruje. Otkazivanje će stupiti na snagu tek godinu dana od dana njegove registracije.
2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju koja, u roku od godinu dana po isteku desetogodišnjeg perioda navedenog u prethodnom stavu, ne iskoristi mogućnost otkazivanja koja je predviđena u ovom članu, obavezuje se za novi period od deset godina i, nakon toga, može otkazati Konvenciju po isteku svakog perioda od deset godina, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

Član 20

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada upoznaće sve članice Međunarodne organizacije rada sa registracijom svih ratifikacija i otkazivanja koji mu budu dostavile članice Organizacije.

2. Upoznajući članice Organizacije sa registracijom druge ratifikacije koja mu bude saopštena, generalni direktor će skrenuti pažnju članicama Organizacije na datum stupanja na snagu ove konvencije.

Član 21

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada će dostaviti generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, radi registracije, u skladu sa članom 102 Povelje Ujedinjenih nacija, kompletna obaveštenja u pogledu svih ratifikacija i otkazivanja koje je registrovao u skladu sa prethodnim članovima.

Član 22

Uvek kad se bude smatralo neophodnim, administrativni savet Međunarodnog biroa rada će podneti Generalnoj konferenciji izveštaj o primeni ove konvencije i razmotriti poželjnost unošenja u dnevni red Konferencije pitanja potpunog ili delimičnog revidiranja Konvencije.

Član 23

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija potpuno ili delimično revidira i ako novom konvencijom nije drugačije predviđeno:

a) ratifikacija od jedne članice nove konvencije kojom se vrši revizija samim tim povlači trenutni otkaz ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 19, ako i kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupi na snagu,

b) od dana stupanja na snagu nove konvencije kojom se vrši revizija, ova konvencija prestaje da bude otvorena članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija ostaće u svakom slučaju na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržini za one članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

Član 24

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni.

Prehodni tekst autentičan je tekst Konvencije koju je po svim propisima usvojila Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada na svojoj sedamdeset i prvoj sednici održanoj u Ženevi i zaključenoj 27. juna 1985. godine.

U potvrdu čega su se dole potpisali 27. juna 1985. godine.

Predsednik Konferencije,

Zakon o ratifikaciji konvencije međunarodne organizacije rada broj 155 o zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i radnoj sredini

M. Ennaceur, s. r.

Generalni direktor
Međunarodnog biroa
rada
Francis Blanchard, s. r.

ČLAN 3

O sprovođenju ovog zakona staraće se savezni organ uprave nadležan za rad, zdravstvo, boračka pitanja i socijalnu politiku.

ČLAN 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ - Međunarodni ugovori".